

Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

Кафедра загальної та клінічної психології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з науково-педагогічної роботи

_____ 2017 року
“ ___ ” _____

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПП. 013 ІСТОРІЯ ПСИХОЛОГІЇ

Галузь знань – 05 Соціальні і поведінкові науки

Спеціальність – 053 Психологія

філософський факультет

Івано-Франківськ – 2017 рік

Робоча програма із курсу «Історії психології» для студентів за спеціальністю 053 «Психологія». 2017 р. – 20 с.

Розробники: професор кафедри загальної та клінічної психології, доктор філософських наук І.М. Гоян

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри (предметної комісії) загальної та клінічної психології

Протокол від “20” вересня 2017 року №2

Завідувач кафедри (циклової, предметної комісії)

_____ (В.П. Москалець)

“ 20” вересня 2017 року

Схвалено методичною радою філософського факультету

Протокол від “19” жовтня 2017 року № 2

“ 19” жовтня 2017 року

Голова _____ (Р.О. Пятківський)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Галузь знань 05 Соціальні і поведінкові науки	Обов'язкова	
Модулів – 1	Спеціальність (професійне спрямування): 053 «Психологія»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 4		2-й	2-й
Загальна кількість годин – 180		Семестр	
		III-й;	III-й;
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 4	Освітній рівень: перший (бакалаврський)	Лекції	
		24 год.	12 год.
		Практичні, семінарські	
		36 год.	6 год.
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		120 год.	162 год.
		Індивідуальні завдання:	
Вид контролю: Екзамен			

Примітка:

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 1/1

для заочної форми навчання – 1/3

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – формування у студентів наукових уявлень про виникнення й динаміку розвитку психологічних знань у світовій і вітчизняній історії.

Завдання – сформулювати систему знань теоретичного та практичного характеру, які стосуються вивчення:

- основних етапів та умов становлення психологічного знання у контексті розвитку науки і культури певного історичного періоду;
- творчих ідей і наукової спадщини відомих зарубіжних і українських психологів та вчених, що внесли свій вклад у розвиток психологічної науки;
- основних напрямів та шкіл у світовій і вітчизняній психології у їх історичній динаміці;
- формування цілісної картини генезису психологічних ідей.

Формування умінь та навичок, які стосуються:

- уявлень про найбільш значущі події, факти і персоналії в історії розвитку наукового і позанаукового психологічного знання;
- творчого внеску провідних психологів і мислителів у розвиток психології, історію наукових шкіл і наукових напрямів, особливості розвитку психології у різні вікові періоди;
- основ історико-порівняльного дослідження, методів біографічного, тематичного, категоріально-понятійного і логіко-структурного аналізу життєвого шляху вчених та їх наукової спадщини;
- історичної реконструкції генези наукових ідей та теорій, виявлення зв'язків у розробці психологічних проблем, зіставлення основних теорій і концепцій.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- основні підходи до вивчення предмету історії психології;
- основні етапи розвитку психологічної науки;
- виникнення, розвиток психології від найдавніших часів до наших днів;
- основні персоналії, їх досягнення, ідеї засновників напрямків і шкіл світової психології;
- ключові положення основних психологічних теорій;
- розвиток наукових психологічних знань за кордоном та в Україні;
- сучасний стан психологічних досліджень в Україні та їх місце в світовій психології.

вміти :

- вільно оперувати понятійно-категоріальним апаратом психології;
- визначати тенденції розвитку тих чи інших ідей та поглядів;
- моделювати зміст певних психологічних понять (відповідно до епохи, школи, автора).
- аналізувати умови та закономірності перетворення психології у самостійну науку;
- виявляти закономірності розвитку знань про психіку;
- розкривати взаємозв'язок психології з іншими науками, які впливають на її досягнення в процесі її розвитку;
- об'єктивно оцінювати і сприймати погляди різних авторів на розуміння психологічних проблем;
- визначати передумови, впливи, взаємозв'язки тих чи інших ідей, теорій;
- прослідкувати історію розвитку тих чи інших психологічних ідей та психологічних шкіл;
- аналізувати і критично оцінювати основні напрямки сучасної психології;
- використовувати методи порівняльно-історичного аналізу для дослідження психологічних явищ і процесів;
- будувати програми наукового дослідження з урахуванням історичного контексту.

Курс «Історія психології» є складовою частиною блоку фундаментальних загальнопсихологічних дисциплін, які визначають підготовку професійних психологів. Передбачається вивчення дисципліни після проходження курсу загальної психології та паралельно із курсом філософія.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 180 год., 24 лекційних та 36 год. практичних /3 кредити ECTS.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Загальна методологія побудови та пояснення історії психології.

Змістовний модуль 1. Вступ до історії психології.

Тема 1. Історія психології: предмет. Методологія, етапи розвитку.

Історія психології як наука (особлива форма знань). Предмет історії психології, її завдання та основні функції. Підходи у визначенні предмету історії психології. Принципи історико-психологічного аналізу. Основні методи історії психології. Проблема історико-психологічної періодизації. Особистість вченого в історії психології та вивчення психологічних проблем. Відмінності історії психології від історичної та історіографічної психології. Місце і значення історії психології в системі наукового знання.

Змістовний модуль 2. Донауковий період розвитку психологічної думки.

Тема 2. Зародження психологічної думки в країнах Стародавнього Світу.

Формування первісних уявлень про душу в рамках міфологічних і релігійних поглядів. Виникнення і суть анімізму. Психологічні погляди у стародавньому Єгипті. Психологічні погляди у Стародавній Індії. Тлумачення душі і свідомості в буддизмі і джайнізмі (проблема самосвідомості). Психологічні аспекти вчень, філософських шкіл у Стародавній Індії (йога, веданта, міманса, ньая, вайшешика). Стародавній Китай: своєрідність трактування душі, особистості і її морального розвитку (Конфуцій, даосизм, джайнізм, Ван Чун, Лао-Цзи, Сюнь-Цзи, Мо-Цзи, та інші).

Тема 3. Особливості Античної психології.

Зародження раціональних наукових ідей про психіку в античності. Етапи розвитку психології в епоху античності. «Протофілософський» етап розвитку античної психології: іонійська та італійська філософія, філософія Емпедокла. Антична натурфілософська психологія Анаксагора, Демокрита, Гіппократа. Філософсько-психологічні ідеї представників класичної грецької науки – Сократа, Платона й Аристотеля. Розвиток психології в елліністичний період

Тема 4. Вчення про душу у Середні віки.

Загальна характеристика вчення про душу у середні віки. Розвиток психологічних ідей в арабомовному світі: досягнення Ібн-Сіни (Авіценни), Ібн-аль-Хайсама (Альгазена) та Ібн-Рушди (Авероеса). Психологічні ідеї Середньовічної Європи. Патристика: проблема душі, пізнання, свобода волі (Тертуліан, Григорій Нисський, Немезій Ефеський та інші). Схоластика. Психологія і теологія Томи Аквінського. Роджер Бекон – ідея дослідного

пізнання душі. Боротьба номіналізму і реалізму. Проблема душі і розвитку особистості у Абеяра та Аврелія Августина. “Бритва” Вільяма Оккама.

Тема 5. Історія психології епохи Відродження

Тенденції розвитку філософсько-психологічної думки в епоху Відродження. Психологічні ідеї італійського Відродження (П’єтро Помпонацці, Лоренцо Валла, Леонардо да Вінчі, Бернардино Телезіо). Психологічні ідеї іспанського Відродження (Хуан Луїс Вівес, Хуан Уарте, Гомес Перейра). Психологічні аспекти навчання та виховання дітей у працях мислителів Відродження (Е.Роттердамський).

Тема 6. Становлення психологічної думки Нового часу (XVII ст.)

Основні тенденції розвитку філософії і психології Нового часу. Ф.Бекон як засновник емпіричного напрямку філософії і психології. Дуалізм і раціоналізм у філософській системі Р.Декарта. Матеріалістичний підхід до розуміння природи психічного у вченні Т.Гоббса. Б.Спіноза і його детерміністичне вчення. Г.Лейбніц як родоначальник ідеалістичної традиції у німецькій філософії і психології. Сенсуалізм у філософії і психології Д.Локка. Монадологія Г. Лейбніца. Асоціанізм Д. Гартлі та його картина психічного світу людини. Розвиток асоціативних ідей. Поширення принципу асоціацій на процес пізнання Д. Юмом.

Тема 7. Розвиток психологічної думки в епоху Просвітництва (XVIII – першої половини XIX ст.)

Особливості та специфіка епохи Просвітництва. Механіка і її вплив на формування наукових ідей. Виникнення та розвиток асоціативної психології в Англії (Д.Гартлі, Д.Юм, Д.Берклі, Д.Мілль, Г.Спенсер). Об’єктивний підхід в науці про душу французьких матеріалістів XVIII ст. (Е.Кондильяк, К.Гельвецій, Ж.Ламетрі, Д.Дідро, П.Гольбах). Розвиток німецької психології у XVIII – першій половині XIX ст. (Х.Вольф, Е. Вебер, І.Герберт, Г. Гегель, І.Кант, Й. Мюллер).

Змістовний модуль 3. Науковий період розвитку історії психології і системи психологічних учень.

Тема 8. Розвиток психології як самостійної науки у XIX ст.: природничо-наукові передумови зародження психології як самостійної науки (розвиток експериментальної психології)

Розвиток асоціативної психології: класичні теорії асоціанізму. Т. Браун. Дж. Мілль. Теорія ментальної хімії Д.С. Мілля. Еволюційна психологія. Р. Спенсер. І.Ф. Герbart. Розвиток експериментальної психології. Біологічний детермінізм. Ч. Дарвін. К. Бернар. Зоопсихологія. Розвиток порівняльної психології. Розвиток психофізики, психофізіології, диференціальної психології, психометрії: зародження психофізики. Е. Г. Вебер. Основи психофізики Г.Т. Фехнера; психічні процеси. Ф.К. Дондерс. Основні положення психофізіології.

Тема 9. Розвиток психології як самостійної науки у ХІХ ст.: розгалуження психологічної науки.

Соціальна і культурно - історична психологія. «Психологія народів». В. Вундт. Е. Дюркгейм. Розвиток психіатрії. Ж.М. Шарко. Психоневрологія. Т.-А. Рібо. П.М.Ф. Жане. Розвиток психотехніки. Х. Мюнстерберг. Розвиток експериментальної психології в Європі й Америці наприкінці ХІХ – початку ХХ ст. Створення першої експериментальної лабораторії. В. Вундт. Диференціальна психологія. Ф. Гальтона. Розвиток тестології. Д.М. Кеттел, А. Біне, Ч. Е. Спірмен, В. Штерн. Психологія розвитку. Дитяча і педагогічна психологія. Передумови виділення вікової психології в самостійну наукову галузь. Педологія як наука про дітей. С. Холл. Педагогічна і вікова психологія. Е. Мейман. Е. Клапаред. Етнопсихологія дитинства. М.Мід.

Тема 10. Розвиток психології до періоду відкритої кризи (60-і рр. ХІХ ст. – 10-і рр. ХХ ст.): структуралізм і функціоналізм.

Передумови методологічної кризи психології. Програми створення дослідної психології. Програма В. Вундта. Програма емпіричної психології. Ф. Brentano. Програма побудови психології як науки про поведінку. І.М. Сеченов. Структуралізм. Вюрцбургська школа структуралізму. Е. Тітченер. Періодизація розвитку структуралізму, його роль в історії психології. Функціоналізм: етапи розвитку. К. Штумпф. Функціоналізм в американській психології. Ф. Brentano. У. Джеймс. Чикагська школа функціоналізму. Дж. Дьюї. Дж. Р. Енджел, А. Мур, Дж.Г. Керр. Колумбійська школа функціоналізму. Р. Вудвортс. Роль функціоналізму в історії психології. Французька соціологічна школа. Е. Дюркгейм. Л. Леві-Брюль. Психологічна школа Т. Рібо. Психіка і свідомість у дослідженнях гіпнологів. А. Лебо. Ж. Шарко. Філософія життя. В. Дільтей.

Тема 11. Розвиток психології періоду відкритої кризи (10-і рр. ХХ ст. – сер. 30-х рр. ХХ ст.): Біхевіоризм. Гештальтпсихологія.

Криза психології. Періодизація кризи у розвитку психології. Загальна характеристика зарубіжної психології у період відкритої кризи (поч. 10-х – сер. 30-х рр. ХХ ст.). Розвиток біхевіоризму. Класичний біхевіоризм. Розуміння психології як науки про поведінку: Дж. Уотсон. Внесок Е. Торндайка у розвиток біхевіоризму. Нео-біхевіоризм. Е.Ч. Толмен. К.Л. Халл. Суб'єктивний біхевіоризм. Дж. Міллер. Оперантний біхевіоризм. Б.Ф. Скінер. Нео-нео-біхевіоризм. Соціально-когнітивний біхевіоризм (ХХ ст.). А. Бандура. Д. Роттер.

Передумови гештальтпсихології. Гештальт-психологія (М.Вертхеймер, К.Коффка, В.Келер, К.Левін). Нео-гештальтизм. Психологія мотивації, почуттів, волі, особистості. К. Левін.

Тема 12. Розвиток психології періоду відкритої кризи.

(10-і рр. XX ст. – сер. 30-х рр. XX ст.): Психоаналіз. Неофрейдизм XX ст..

Психоаналіз (глибинна психологія): передумови та тенденції розвитку. З. Фрейд. Розвиток психоаналізу: психоаналіз як теорія особистості; як метод лікування; як психологічна школа. Механіцизм і детермінізм психоаналізу. Роль психоаналізу у розвитку психології.

Нео-фрейдизм. Індивідуальна психологія і функціональна телеологія. А. Адлер. Аналітична психологія. К.Г. Юнг. Дитячий психоаналіз. А. Фрейд.

Нео-фрейдизм: «послідовники» психоаналізу. Г. Олпорт. Г. Мюррей. Е. Еріксон. Нео-фрейдизм: розвиток психоаналізу у 30-50 рр. XX ст. Анатомія невротичної особистості. К. Хорні. Фрейдомарксизм. В. Райх. Психотерапія. О. Ранк. Гуманістичний психоаналіз. Е. Фромм. «Інтерперсональна теорія психіатрії». Г.С. Саллівен. Трансактний аналіз. Е. Берн. Сучасний стан психоаналітичних традицій.

Тема 13. Розвиток психології у XX ст.: основні психологічні напрямки.

Перші теорії гуманістичної психології. Г. Олпорт. Теоретичне обґрунтування гуманістичної психології. А. Маслоу. Теоретичні й психотерапевтичні концепції. К.Р. Роджерс. Гуманістичні підходи в західній психології XX ст. Гуманістичні внески до психотерапії. Е. Бартон. Дж. Тоніген. Р. Тоскова. Дж. Коннорс. Здобутки гуманістичної течії в сучасній психології. Предтечі когнітивної психології. Розвиток когнітивної психології. Д. Міллер. У. Найсер. Генетична психологія. Ж. Піаже. Розвиток екзистенційної психології. Становлення екзистенційної психології. Р. Мей. Філософські основи гуманістичної психології. Л. Джендлін. Екзистенційно-феноменологічні основи науки. Р. Лейнг. В. Франкл. Трансперсональна психологія. С. Грофф, Х. Грофф. Психологія духовності.

Тема 14. Розвиток психологічної думки в Росії: історія та сучасність.

Особливості психологічної думки в Росії XIX – початку XX ст. Російська психологічна наука у другій половині XIX ст. (П.Д.Юркевич, О.А.Потебня, В.С.Соловйов, Л.М.Лопатін, М.Я.Грот, М.О.Лосський, С.Л.Франк, М.І.Владиславлев, О.І.Введенський, Д.М.Овсянко-Куликовський, Л.Й.Петражицький). Експериментальна психологія у Росії XIX ст. (В.М.Бехтерев, М.М.Ланге, О.Ф.Лазурський, Г.І.Челпанов). Російський шлях у науці про поведінку (І.М.Сеченов, І.П.Павлов, В.М.Бехтерев, О.О.Ухтомський). Розвиток психологічних знань за радянських часів (К.М.Корнілов, Г.Г.Шпет, А.В.Залкінд, П.П.Блонський, Л.С.Виготський, М.Я.Басов, С.Л.Рубінштейн, О.М.Леонтьєв).

Змістовний модуль 4. Становлення психологічних знань в Україні її зв'язок із всесвітньою історією психології.

Тема 15. Розвиток української психології з давніх часів і до кінця XVIII ст.

Старослов'янські вірування в душу. Психологічні ідеї в Київській Русі. Психологія східнослов'янського передвідродження і Відродження. Психологія самопізнання епохи барокко (К.Сакович, І.Гізель, С.Яворський). Психологічна думка епохи Просвітництва (Ф.Прокопович, С.Калиновський, М.Козачинський, С.Кулябка, Г.Кониський, Я.Козельський, Г.Сковорода).

Тема 16. Розвиток української психології у XIX – XX ст. Історія психології на порозі XXI ст.

Становлення психологічних знань в Україні у кінці XIX – XX ст. Загальна характеристика психологічної думки в Україні кінця XIX – початку XX ст. Культурно-гуманістична психологія в Україні. Видатні вчені та їх внесок у розвиток психологічної науки XX ст. (Г.С.Костюк, В.А.Роменець та ін.). Визначні постаті психологічної науки на початку III тисячоліття. Перспективи розвитку психології в Україні та за кордоном на початку III тисячоліття.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усь го	у тому числі					усь го	у тому числі				
л		п	ла б	ін д	с.р .	л		п	ла б	ін д	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1 Загальна методологія побудови та пояснення історії психології.												
Змістовий модуль 1. Вступ до історії психології.												
Тема 1. Історія психології: предмет, методологія, етапи розвитку.	8	2	2			4	8	2	2			4
Разом за змістовим модулем 1	8	2	2			4	8	2	2			4
Змістовний модуль 2. Донауковий період розвитку психологічної думки.												
Тема 2. Зародження психологічної думки в країнах Стародавнього Світу.	11	1	2			8	13	2	1			10
Тема 3. Особливості Античної психології.	11	1	2			8	15	2	1			12
Тема 4. Вчення про душу у Середні віки.	11	1	2			8	10					10
Тема 5. Історія психології епохи Відродження	11	1	2			8	10					10
Тема 6. Становлення психологічної думки Нового часу (XVII ст.)	12	2	2			8	10					10
Тема 7. Розвиток психологічної думки в епоху Просвітництва (XVIII – першої половини XIX ст.)	12	2	2			8	10					10
Разом за змістовим модулем 2	68	8	1 2			48	68	4	2			62
Змістовний модуль 3. Науковий період розвитку історії психології і системи психологічних учень.												
Тема 8. Розвиток психології як самостійної науки у	12	2	2			8	14	2	2			10

XIX ст.:природничо-наукові передумови зародження психології як самостійної науки (розвиток експериментальної психології)											
Тема 9. Розвиток психології як самостійної науки у XIX ст.: розгалуження психологічної науки.	14	2	4			8	14	2			12
Тема 10. Розвиток психології до періоду відкритої кризи (60-і рр. XIX ст. – 10-і рр. XX ст.): структуралізм і функціоналізм.	14	2	4			8	10				10
Тема 11. Розвиток психології періоду відкритої кризи (10-і рр. XX ст. – сер. 30-х рр. XX ст.): Біхевіоризм. Гештальтпсихологія.	12	2	2			8	10				10
Тема 12. Розвиток психології періоду відкритої кризи.	12	2	2			8	10				10
Тема 13. Розвиток психології у XX ст.: основні психологічні напрямки.	12	2	2			8	10				10
Тема 14. Розвиток психологічної думки в Росії: історія та сучасність.	14		2			12	10				10
Разом за змістовим модулем 3	90	12	18			60	78	4	2		72
Змістовний модуль 4. Становлення психологічних знань в Україні її зв'язок із всесвітньою історією психології.											
Тема 15. Розвиток української психології з давніх часів і до кінця XVIII ст.	7	1	2			4	13	1			12
Тема 16. Розвиток	7	1	2			4	13	1			12

української психології у XIX – XX ст. Історія психології на порозі XXI ст.											
Разом за змістовим модулем4	14	2	4			8	26	2			24
Усього годин	180	24	36			120	180	12	6		162

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Історія психології: предмет, методологія, етапи розвитку.	2
2	Основні підходи до побудови історії психології	2
3	Зародження психологічної думки у країнах стародавнього Світу	8
4	Антична психологія, її особливості та відмінності	8
5	Психологічне знання у Середні віки	8
6	Історія психології епохи Відродження	8
7	Психологічна думка у XVII столітті: підходи та особливості	8
8	Особливості та характеристика історії психології XVIII століття	8
9	Розвиток психології як самостійної науки в першій половині XIX століття та її становлення	22
10	Основні психологічні школи та їх еволюція у XIX – XX ст.	26
11	Розвиток психологічної думки в Росії: історія та сучасність	12
12	Психологія як самостійна наука в Україні	2
13	Психологія в Україні та її розвиток у XX столітті	4
14	Розвиток психології на порозі XXI століття	2
	Разом	120

7. Методи навчання

Лекційна форма проведення занять, яка передбачає застосування таких методів:

1. Пояснювально-ілюстративного.
2. Проблемного засвоєння матеріалу.

Семінарські та практичні форми занять, які передбачають застосування методів:

1. Частково-пошукового.
4. Дослідницького.

8. Методи контролю

1. Усне опитування.
2. Тестовий контроль по темам.
3. Письмове опитування.
4. Контрольні роботи.
5. Співбесіда.
6. Консультація.

Контрольні питання з курсу:

1. Об'єкт і предмет історії психології, специфіка предметної сфери історії психології.
2. Логіко-науковий, соціо-культурний і особово-біографічний підходи в історії психології.
3. Системний підхід як методологічна основа визначення предмета історії психології.
4. Функції і завдання історії психології.
5. Основні методи історії психології та її джерела.
6. Місце історії психології в системі психологічних дисциплін і її зв'язок з іншими галузями науки.
7. Місце і значення історії психології в системі наукового знання.
8. Проблема історико-психологічної періодизації. Історична та історіографічна психологія.
9. Історичні форми психологічного знання: життєві уявлення про душу; міфологія, релігія і мистецтво як джерела і форми розвитку психологічного пізнання.
10. Сучасні тенденції і перспективи історико-психологічних досліджень.
11. Виникнення першої наукової гіпотези про психіку – психологію - як науку про душу.
12. Етимологія поняття "душа", причини його появи як віддзеркалення особливостей життєдіяльності стародавньої людини.
13. Поняття душі в міфології і філософії.
14. Старослов'янські міфологічні вірування в душу.
15. Психологічні погляди в стародавньому Єгипті та Вавілоні. Зародження поглядів про душу в рамках міфологічних і релігійних поглядів.
16. Психологічні погляди в Стародавній Індії.
17. Тлумачення душі і свідомості в буддизмі і джайнізмі (проблема самосвідомості).

18. Психологічні аспекти вчень, філософських шкіл в Стародавній Індії (чарвакка, йога, веданта, міманса, н'яя, вайшешика) та розуміння співвідношення душі і організму, темпераменту в індійських медиків.
19. Стародавній Китай: своєрідність трактування душі, особистості і її морального розвитку (Конфуцій, даосизм, Ван Чун, Мо-цзи, та інші).
20. Особливості античної психології, її періодизація.
21. Протофілософський етап розвитку античної психологічної думки (Фалес, Анаксимен, Анаксагор).
22. Вчення Геракліта – як перша розгорнута концепція душі.
23. Натурфілософська психологічна думка як вид природоцентристського підходу в розумінні людини і її душі (іонійська і італійська школи, Емпедокл, Анаксагор, Алкмеон, Гіппократ).
24. Атомістична концепція Демокрита, його психологічні погляди.
25. Сократ і його вчення про душу – початок нової антропоцентристської традиції в розумінні людини.
26. Принципи сократичної бесіди як засобів пізнання моральних чинників поведінки і вдосконалення людини.
27. Етико-психологічне вчення Платона.
28. Будова душі, дуалізм тіла і душі, чуттєвого і розумового в концепції Платона.
29. Вчення Арістотеля про душу.
30. Історія елліністичної психології (перипатетики, епікурейці, стоїки, платонізм).
31. Вчення Епікура про душу.
32. Загальна характеристика розвитку психологічної думки в період Середньовіччя.
33. Схоластика як основа філософсько-психологічної думки середньовічної Європи.
34. Співвідношення віри і знання, розуміння душі у християнському віровченні і схоластиці.
35. Аврелій Августин і його психологічні погляди.
36. Своєрідність інтерпретації природи людини і її внутрішнього світу у руслі номіналізму і реалізму.
37. Вчення Фоми Аквінського як форма схоластичної інтерпретації душі.
38. "Історія моїх бід" П. Абеяра, "Бритва Оккама" і номіналістичне вчення Дунса Скотта.
39. Р. Бекон про роль досвіду у пізнанні.
40. Культура арабомовних народів у період Середньовіччя.
41. Антропологічна думка у пануючих ідейних течіях арабомовної культури Середньовіччя.
42. Загальні ідейно-теоретичні основи арабської перипатетики.
43. Антропологічне і психологічне вчення Ібн Сіні: (біографія Ібн Сіні, напрями наукової діяльності, особливості і джерела розвитку наукового світогляду, психологічні ідеї Ібн Сіна).
44. Психологічні переконання Ібн Рушда.

45. Психологічні переконання Альгазена.
46. Тенденції розвитку філософсько-психологічної думки в епоху Відродження.
47. Сфера педагогічних переконань як сфера розвитку гуманістичних ідей про людину.
48. Розвиток сенсуалістичних ідей у рамках натурфілософської думки періоду Відродження.
49. Натурфілософські ідеї Бернардіно Телезіо і Джираламо Фракасторо.
50. Розвиток знання про душу в руслі схоластики.
51. Психологічні погляди П'єтро Помпонацці.
52. Концепція людини Леонардо да Вінчі.
53. Вчення про душу Ф. Бекона.
54. Раціоналізм в психології.
55. Декарт і початок нового етапу в розвитку психології: рефлексорна концепція і інтроспективне розуміння свідомості.
56. Перетворення предмета психології – від вивчення душі до вивчення свідомості.
57. Універсальний сумнів Декарта як метод пізнання світу і людини.
58. Декартівський дуалізм і постановка психофізичної проблеми.
59. Поняття про вроджені ідеї і вчення Декарта про раціональну інтуїцію.
60. Концепція афектів Декарта.
61. Післядекартівська полеміка про природу людини і душі (Т. Гоббс, Б. Спіноза, Дж. Локк, Г. В. Ляйбніц).
62. Основи емпіричної психології у творчості Д. Локка.
63. Емпіризм і сенсуалізм Д. Локка, вчення про два джерела пізнання, критика теорії вроджених ідей.
64. Монадологічна психологія Г. Лейбніца.
65. Психологія самопізнання Т. Гоббс.
66. Вчення Спінози про афекти. Проблема свободи волі.
67. Виникнення та розвиток асоціативної психології в Англії (Д.Толанд, Д.Гартлі, Д.Юм, Д.Берклі, Д.Мілль, О.Бен, Г.Спенсер).
68. Фізіогноміка та месмеризм.
69. Об'єктивний підхід в науці про душу французьких матеріалістів XVIII ст. (Е.Кондильяк, К.Гельвецій, Ж.Ламетрі, Д.Дідро, П.Гольбах).
70. Російська психологія у XVIII – першій половині XIX ст. (М.В.Ломоносов, Я.П.Козельський, О.М.Радищев, О.І.Герцен, Н.А.Добролюбов, Н.Г.Чернишевський, В.Г.Белінський).
71. Розвиток німецької психології у XVIII – першій половині XIX ст. (Х.Вольф, І.Кант, І.Герберт).
72. Старослов'янські вірування в душу.
73. Психологічні ідеї в Київській Русі.
74. Психологія східнослов'янського передвідродження і Відродження.
75. Психологія самопізнання епохи барокко (К.Сакович, І.Гізель, С.Яворський).

76. Психологічна думка епохи Просвітництва (Ф.Прокопович, С.Калиновський, М.Козачинський, с.Кулябка, Г.Кониський, Я.Козельський, Г.Сковорода).
77. Розвиток психології у ІХ ст. Психологія як природнича наука.
78. Походження психічних властивостей. Еволюційна теорія Ч. Дарвіна.
79. Рефлекторна теорія психічного І.М. Сеченова.
80. Роль спадковості у формуванні психічного за Т. Ріббо.
81. Виникнення психофізики та психометрії (Г.Фехнер, Ф.Дондерс, Л.Ланге).
82. Психологія „колективної свідомості” Е. Дюргейма.
83. Психологія „колективних уявлень” Л. Леві-Брюля.
84. „Психологія мас” Г. Лебона.
85. Психологічна „теорія поля” К. Левіна.
86. Операціональна теорія інтелекту Ж.Піаже.
87. Становлення наукової психології. Фундаментальні напрямки психології.
88. Психологія як наука про безпосередній досвід В. Вундта.
89. Зміст структуралізму Е.Тітченера.
90. Розвиток експериментальної та прикладної психології. Теорії Ф. Гальтона.
91. Психологія свідомості В. Джемса.
92. Витоки виникнення біхевіоризму. Передбіхевіоризм Е.Торндайка. Біхевіоризм Дж.Уотсона, програма розвитку на пряму. Проблема навчання.
93. Необіхевіористичні течії (Е.Толмен, Е.Гартрі, К.Халл, Б.Скіннер; А.Бандура).
94. Передумови виникнення та формування концепції З. Фрейда, етапи її становлення.
95. Структура особистості в концепції Фрейда.
96. Ідея бессвідомого і його місце в історії психології.
97. Концепції К.Юнг, А.Адлер, О.Ранка.
98. Подальший розвиток психоаналітичного напрямку в роботах 30-50-х рр. (В.Райх, К.Хорні, Х. Салліван).
99. Передумови виникнення гештальтпсихології.
100. Програма розвитку гештальтпсихології в роботах М.Вертгеймера.
101. Історія і етапи розвитку гештальтпсихології. Основні проблеми дослідження.
102. Вивчення сприйняття в гештальтпсихології.
103. Основні тенденції у розвитку вітчизняної психології.
104. Вища нервова діяльність як поведінка І.П. Павлова.
105. Рефлексологічна теорія психіки В.М. Бехтерева.
106. Культурно-історична концепція Л.С. Виготського.
107. Теорія провідної діяльності О.М. Леонтьєва.
108. Психологія установки в теорії Д.М. Узнадзе.
109. Основні тенденції у розвитку сучасної світової психології.
110. Гуманістична психологія (А.Маслоу, К.Роджерс).
111. Когнітивна психологія (Дж.Міллер, У.Найсер).
112. Історична психологія.
113. Екологічна психологія.

- 114. Психологія життєвого шляху.
- 115. Гештальттерапія.
- 116. Психодрама.
- 117. Логотерапія.
- 118. Становлення психологічних знань в Україні у кінці XIX – XX ст.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Змістовий модуль 1

Тема 1 – 5 балів;

Змістовий модуль 2

Тема 2 – 3 бали;

Тема 3 – 3 бали;

Тема 4 – 3 бали;

Тема 5 – 3 бали;

Тема 6 – 3 бали;

Тема 7 – 3 бали;

Змістовий модуль 3

Тема 8 – 3 бали;

Тема 9 – 3 бали;

Тема 10 – 3 бали;

Тема 11 – 3 бали;

Тема 12 – 3 бали;

Тема 13 – 3 бали;

Тема 14 – 3 бали;

Змістовий модуль 4

Тема 15 – 3 бали;

Тема 16 – 3 бали;

Всього: 50 балів.

Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3	Змістовий модуль 4	Екзамен (підсумковий тест)
T1	T2... T7	T8... T14	T15... T16	
Максимальний бал 50				Максимальний бал 50

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
80-89	B	добре	
70-79	C		
60-69	D	задовільно	
50-59	E		
26-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення

1. Опорні конспекти лекцій.
2. Інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни (ІКНМЗД). Мультимедійна презентація тем навчальної дисципліни.
3. Підручники, посібники, монографії, ілюстративні матеріали у вигляді схем, мапи тощо.

11. Рекомендована література

Базова

1. Данилюк І. В. Історія психології в Україні: Західні регіони (остання чверть XIX - перша половина XX століття) [Текст] : навч. посібник / І. В. Данилюк. – К. : Либідь, 2003. – 152 с.
2. Данилюк І. Історія психології в Україні. – К.: Либідь, 2002. – 152 с.

3. Ждан А. Н. История психологии от античности к современности [Текст]: учебник / А. Н. Ждан. – 3-е изд., испр. – М. : Пед.об-во России, 2002. – 512 с.
4. Ждан А. Н. История психологии. От Античности до наших дней [Текст]: учебник / А. Н. Ждан. – 5-е изд., перераб. и доп. – М. : Академический Проект, 2004. – 576 с.
5. Жуков С. М. Історія психології [Текст] : навч. посібник / С. М. Жуков, Т. В. Жукова. – К. : ЦНЛ, 2005. – 224 с.
6. Жуков С. М., Жукова Т. В. Історія психології. – К.: Кондор, 2009. – 232 с.
7. История зарубежной психологии (30-60-е годы XX века). Тексты [Текст] / Под ред. П.Я. Гальперина, А.Н. Ждан. – М. : Изд-во МГУ, 1986. – 344 с.
8. Корольчук М. С. Історія психології [Текст] : навч. посібник / М. С. Корольчук, П. П. Криворучко. – Рек. МОН. – К. : Ельга, Ніка-Центр, 2004. – 248 с.
9. Роменець В. А. Історія психології [Текст] : навч. посібник / В. А. Роменець. – К. : Вища школа, 1978. – 440 с.
10. Роменець В. А. Історія психології епохи Відродження [Текст] : навч. посібник / В. А. Роменець. – К. : Вища школа, 1988. – 408 с.
11. Роменець В. А. Історія психології XVII століття [Текст] : навч. посібник / В. А. Роменець. – К. : Вища школа, 1990. – 365 с.
12. Роменець В. А. Історія психології XIX - початку XX століття [Текст]: навч. посібник / Володимир Андрійович Роменець. – К. : Вища школа, 1995. – 614 с.
13. Становлення психологічної думки в Україні: провідні ідеї та історія розвитку [Текст]: колективна монографія / В. В. Турбан, Л. З. Сердюк, Ю. Т. Рождественський [та ін.]; за ред. В. В. Турбан. – Київ-Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. – 306 с.
14. Петровский А. В. История советской психологии [Текст] / А. В. Петровский. – М. : Изд-во Просвещение, 1967. – 368 с.
15. Хрестоматия по истории психологии [Текст] / Под ред. П.Я. Гальперина, А.Н. Ждан. – М. : Изд-во Моск. ун-та, 1980. – 304 с.
16. Ярошевский М. Г. История психологии [Текст] / М. Г. Ярошевский. – М. : Мысль, 1966. – 565 с.
17. Ярошевский М. Г. История психологии [Текст] / М. Г. Ярошевский. – 2-е изд., перераб. – М. : Мысль, 1976. – 463 с.
18. Ярошевский М. Г. История психологии [Текст] / М. Г. Ярошевский. – 3-е изд., дораб. – М. : Мысль, 1985. – 575 с.

Додаткова

1. Гоян І. Історія психології [Текст] : навчально-методичний посібник / І. Гоян, О. Семак. – Ів.-Франківськ : Плай, 2008. – 186 с.
2. Марцинковская Т.Д. История психологии. – М.: Академия, 2009. – 544 с.

3. Маноха І.П., Роменець В.А. Історія психології ХХ століття: Навчальний посібник для ВНЗ. – К.: Либідь, 2007. – 832 с.
4. Тепляков Н. Н. История психологии. Атомистическая теория Демокрита или математические начала психологии [Текст] / Н. Н. Тепляков. – 2-е изд., испр. и доп. – Одесса : ЧП ТМСИ, 2007. – 176 с.